

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Țurcan Anatolie, Catan Liliana, Cobzac Elena și Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Colegiului special al Judecătoriei regionale Kuibîșev din 26 martie 1935, în cauza penală în privința lui

Socolova Pelagheia XXXXX, născut în *XXXXX*,
originară și domiciliată *XXXXX*.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de recurs în anulare: 03.06.2021 – 13.07.2021

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Colegiului special al Judecătoriei regionale Kuibîșev din 26 martie 1935, Socolova Pelagheia a fost condamnat în baza art.82 și art.58-10 Cod penal al RSFSR, la pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni a pedepselor aplicate, la 5 ani privațiune de libertate, în lagăr de corectare prin muncă, fără interdicții în drepturi.

2. Potrivit sentinței, Socolova Pelagheia a fost declarat vinovată și condamnată pentru faptul că, fiind condamnată pentru trecerea ilegală a graniței din România în URSS, de către Consfătuirea Specială a Colegiului „GPU„ URSS la data de 03.05.1932, la pedeapsa de 3 ani de exil în or. Bugurslan, la 18.09.1934 ilegal a părăsit locul deportării și a venit în or. Tiraspol.

Tot ea, a fost declarată vinovată și condamnată pentru faptul că, fiind reținută după evadarea din or. Bugurslan și deținută în izolatorul din secția raională „NKVD" din or. Bugurslan, a scris pe pereții din celulă declarații cu caracter contrarevoluționar.

În cadrul ședinței de judecată, inculpata Socolova Pelagheia vinovăția în comiterea infracțiunii a recunoscut, și anume că, a fost condamnată pentru trecerea ilegală a graniței din România în URSS, fiind deportată din or. Tiraspol pe un termen de 3 ani în or. Bugurslan. În legătură cu faptul că, condițiile de trai în localitatea dată erau foarte severe și nu avea careva rude ori cunoștințe, iar ulterior a fost și redusă de la locul de muncă și nu se putea angaja la alt lucru, a vândut două rochii și cu banii obținuți s-a deplasat în or. Tiraspol la fratele său, care lucra la uzina de conserve. Nu a avut intenția să plece în România, dar fiind reținut și escortat iarăși în or. Bugurslan, deținută în izolatorul din secția raională „NKVD”, într-adevăr a scris cu cărbune pe pereți „Jos proletariatul și eroii lui Stalin”, „Trăiască al 2-lea capital Karl” și „Jos URSS”. A scris aceste lozinci la recomandarea tinerilor cu care a fost escortată din or. Tiraspol și, care i-au promis că o vor ajuta să fugă în Polonia, dar și cu scopul că, la o eventuală trecere a graniței în România să le zică autorităților române despre ideile expuse împotriva URSS, astfel nefiind represată.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, în temeiul art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea parțială a sentinței în partea condamnării în baza art.58-10 Cod penal al RSFSR, încetarea procesului penal și reabilitarea ei. În rest de menținut celelalte dispoziții ale hotărârii.

În susținerea argumentelor formulate, Procurorul General Adjunct a invocat că, nu a fost dovedit caracterul contrarevoluționar al acțiunilor inculpatei Socolova Pelagheia, deoarece afirmațiile scrise cu cărbune pe pereții izolatorului nu conțineau chemări la lichidarea, subminarea sau slăbirea puterii de stat ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, după cum prevede dispoziția art.58-10 CP al RSFSR.

Sentința de condamnare în privința lui Socolova Pelagheia, a fost pronunțată exclusiv în baza declarațiilor acesteia, fără a fi administrate și cercetate alte probe.

Adiacent, s-a stabilit, că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatei la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare era obligatorie.

În această ordine de idei, procurorul consideră că, sentința de condamnare în privința lui Socolova Pelagheia, este emisă cu o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale, stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art.6 pct.44) din Codul de procedură penală, reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

Din aceste considerente, sentința Colegiului special al Judecătoriei regionale Kuibîșev din 26 martie 1935, necesită a fi casată parțial, iar în temeiul art.391 pct.6) din Codul de procedură penală, procesul penal în privința inculpatei, urmează a fi încetat în partea condamnării în baza art.58-10 CP al RSFSR.

Totodată, procurorul menționează că, condamnarea lui Socolova Pelagheia pentru infracțiunea prevăzută de art.82 Cod penal al RSFSR, adică pentru evadare din locurile de exil, necesită a fi menținută, întrucât infracțiunea în cauză este una de drept comun, care nu cade sub incidența Legii nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1), coroborat cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art.3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „activitatea contrarevoluționară”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, prin sentința Colegiului special al Judecătoriei regionale Kuibîțev din 26 martie 1935, Socolova Pelagheia a fost condamnată pentru activitatea contrarevoluționară și evadare din locurile de detenție.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Socolova Pelagheia în baza art.58-10 din Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, pe acest episod al învinuirii din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Subsidiar, se atestă că condamnarea lui Socolova Pelagheia pentru infracțiunea prevăzută de art.82 din Cod penal al RSFSR, adică pentru evadare din locurile de exil, necesită a fi menținută, deoarece infracțiunea în cauză este una de drept comun și nu cade sub incidența Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor politice.

Prin urmare, în baza celor expuse supra, se conchide că recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârilor irevocabile contestate, ca fiind afectate de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal pe art.58-10 din Cod penal al RSFSR, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art.art.435 alin.(1) pct.2) lit. b), 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează parțial sentința Colegiului special al Judecătorie regionale Kuibîșev din 26 martie 1935, cu încetarea procesului penal în privința lui *Socolova Pelagheia XXXXX*, condamnată în baza art.58-10 din Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea ei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestei, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

În rest se mențin prevederile hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 iulie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Catan Liliana

Cobzac Elena

Guzun Ion